

دنپری

عجایبی

سرچینہ:

Ketabton.com

ترجمہ:

مختار احمد احسان

د نړۍ عجایبي

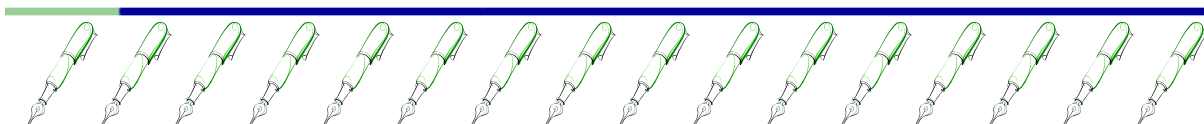
سرچینه:
بېلابېلي ویبپاڼي

ژباړن:
مختار احمد احسان

کال: ۱۳۸۹ ل

د چاپ حقوق د ژباړن سره خوندي دي.

د کتاب خانګړنې:

... د نړۍ اووه عجایبي

کتاب

... بېلابېلي ویبپاڼې

سرچینه

... مختار احمد احسان (۱۲)

ژباړن

... mukhtar.ehsan@gmail.com

د ژباړن برېښنالیک

... د ۲۰۰۹ زېږديز کال د ډسمبر میاشت

د ژباړلو نېټه

... پخپله ژباړن

کمپوز او ډیزاین

... لراوېرډات کام - www.Larawbar.com

انلاین چاري

دالۍ:

وټولو هغو افغانانو ته چې دهیواد د لرغونو ودانیو، آثارو او موادو
په خوندي کولو کې خپله ونډه اخلې.

مختار احمد احسان

نیولیک

- ٧ تقریظ
- ١٠ پخوانی اووه عجایی
- ١٥ د منځنیو پېړیو (١٤٠-٥٠ ع) اووه عجایی
- ٢٠ اوسنۍ (عصري) اووه عجایی
- ٢٢ ١. چیچن ایتزا - میکسیکو
- ٢٧ ٢. المسیح المخلص - برازیل
- ٣٠ ٣. کولوسیوم - ایتالیا
- ٣٤ ٤. د چین دیوال - چین
- ٣٩ ٥. ماچو پیچو - پیرو
- ٤٣ ٦. پترا - اردن
- ٤٨ ٧. تاج محل - هندوستان
- ٥٢ سرچینې

تقریظ

بسم الله الرحمن الرحيم

گران مختار احمد احسان صاحب، سلامونه

ستاسی ژباړلی کتاب (د نړۍ ۷ عجایبی) چی زما د لیدو لپاره مورالیږلی وو وکوت. خوښ می سو؛
یو دا، څرنگه چی ددغو عجایبو ځینی ماخپله لیدلی دي نو ماته یې زما زاړه یادونه رایاد کړل. بل
داچی، دداسی کتابونو لوستنه گټور دي. ددغه کتاب د مندرجو عجائبو په لیدو او دهغو په باره کی د
معلوماتو له لاري زموږ د وخت خلک د پخوانیو خلکو او واکمنانو عظیم الشان کار او ستر هوډ
گوري چی موږ ته یو درس او ځینی وخت عبرت دی. موږ گورو چی ځینو واکمنانو د خپل جاه و جلال د
ښوولو او د نورو د تعجیزولو لپاره محیر العقوله مانی، باغونه او بناوي جوړي کړيدي، ځینو بیا د
خپل واک د تلپاته خوندي کولو په منظور د ښمن د راتلو په لار کی لوی او اوږده سنگري دیوالونه
وهلی دي، ځینو د خپل دین او چا دخپلی معشوقې سره د بیکچه مینی په ثبوت کی بی مثال ښکلی
معبدونه، قبرونه او مانی درولی دي. که څوک ښه څیر سی ددې ټولو عجائبو د رامنځته کیدو اصلی
محرک عشق دی. حضرت رحمان بابا څه ښه وایی:

د همه و مخلوقاتو پلار دی دا دا دنیا ده خدای له عشقه پیدا کړې

هو، دنیا له عشق او محبته پیدا سویده او د پرمختگ راز یې هم په همدې کی نغښتي دي. یو ماشوم
د خپل مور و پلار د محبت محصول دي. دغه ماشوم د مور د مینې په غیږ کی او د پلار د مهربانی تر
سیوري لاندې لوی سي، عالم سي، مجاهد سي، قهرمان سي، او د ولس غرقه بیړی د نجات ساحل ته
ورسوي. شخصیت، عقیده، ټولنه، وطن، امت، انساني ارزشونه، او... ټول په عشق و محبت لاسته
راتلای سي، ساتل کیدای سي او ځلیدای سي. عشق او محبت د ژوند محرک دي او هغه ته معنی
ورکوي. عشق دي چی په چا ځان او جهان پیژني. دا عشق دي چی خلک په ظاهره د ناشوني او
خطرناکه کار و سرته رسولو ته هڅوي او په کوي یې. دا عشق دي چی خلک و قرباني او سربښدنې ته
وړبولي. دا عشق او محبت دي چی د آزادي د لاري یو مجاهد په تش لاس د یو لوی بیرحمه وسله وال

ځواک پر ټانکونو په خوشحالي ورزغلوې او د باروتو واسکت په اغوندي. دا عشق دی چی د نړۍ ډیر عجایب او محیرالعقول یادگارونه یې منځته راوړيدي د کوم چی تاسی خو نمونی راتولی کړيدي. ددغه کتاب مطالعه نوی نسل ته بښي چی که څوک د ځان، ټولنی، امت او انسانیت جوړونه، بښیگنه او غوړونه غواړي نو په کار ده چی د پوهی څنگته په ځان کی عشق پیدا کړي. عشق عجایب او په ظاهر ناشونی اسانوي.

تاریخونه دي جوړ کړي عاشقانو

هسي نه چي هر بزله هوښیارانو

گران مختار احمد جانه! زه تاسی ته ددغه کتاب د تألیف مبارکی وایم او د ورته نورو ګټورو کتابونو د لیکلو توفیق درته غواړم. ښه هو السميع الدعاء. درناوي

دکتور فاروق اعظم

کابل-۲۵ غبرګولی ۱۳۸۹هـ ش

د نړۍ او وه عجایبي

پیل

پخوانی اووه عجایبي

دنړۍ اووه عجایبي دنړۍ هغه اووه ځانگړي معمارۍ دي چې د جوړښت ، زړښت یا ښایست له پلوه د عجایبو په لیست کې درېدلي دي .

یونانیانو ته د ۷ عدد یوه ځانگړې معنی درلودله چې د بیلگې په توگه سره ۷ سیارې ، ۷ بېلابېل رنگونه ، ۷ داوونۍ ورځې ، ۷ ساینسونه او داسې نور له ۷ برخو څخه تشکیل سوي شیان یا دولای سو . ځکه نو باید دنړۍ د ډیرو زیاتو عجایبو معماريو څخه یوازي ۷ عجایبي ټاکل سوي وای ، هغه وو چې ددې معماريو لپاره د ۷ تعداد وټاکل سو .

پخوانی اووه عجایبي د تاریخي او یا کلاسیکي عجایبو په نامه سره هم یادېږي چې که څه هم دوی عجایبي د بابل اویزان باغونه او د خوفو هرم یې د یونانیانو لخوا نه وې جوړي سوي خو دا عجایبي ځکه په دې لیست کې شاملې وې چې د لوی سکندر لخوا یې د فتحه سویو سیمو د سرحدونو په دننه کې موجودیت درلود .

د پخوانیو ۷ عجایبو نومونه :

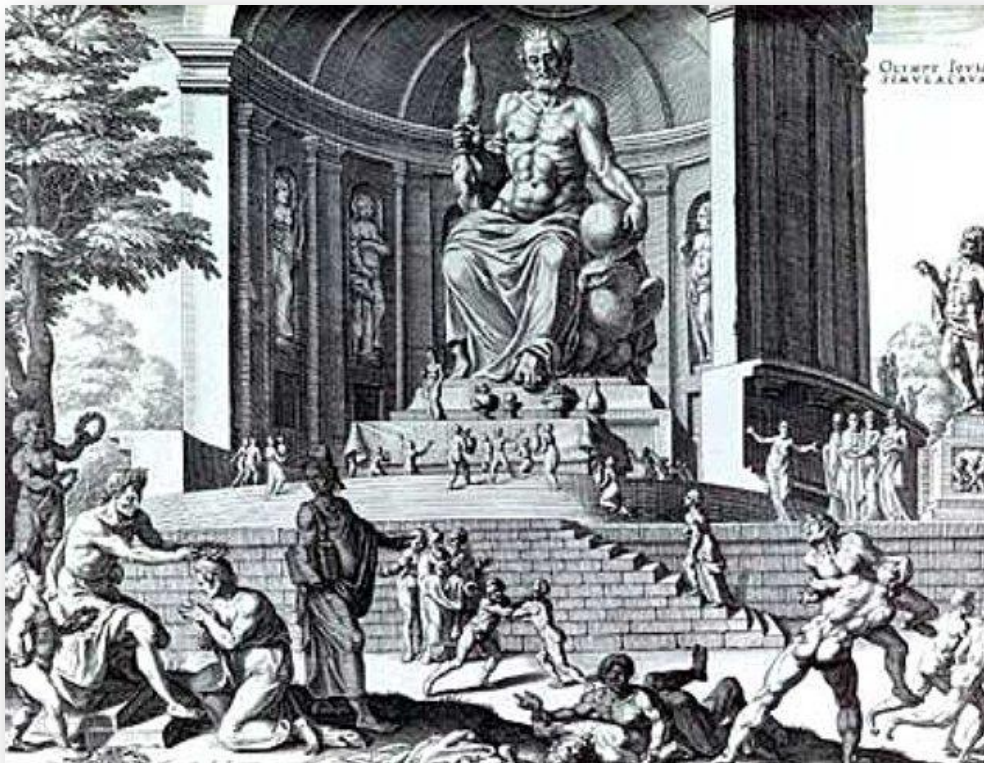
۱. په مصر کې د جیزه لوی هرم
۲. په عراق کې د بابل اویزان باغونه
۳. په یونان کې د زیوس (د یونانیانو رب الارباب) مجسمه
۴. په ترکیه کې د آرتیمیس معبد (کلیسا)
۵. د "هالیکرنېسکوس" په یوناني ښار کې د "ماوسولوس" مقبره
۶. په یونان کې د رودس مجسمه
۷. په مصر کې د الیکساندر برج

۱. په مصر کي د جيزه لوی هرم

۲. په عراق کي د بابل اویزان باغونه

۳. په يونان کي د زيوس (د يونانيانو رب الارباب) مجسمه

۴. په ترکیه کي د آرتیمیس معبد (کلیسا)

۵. د "هاليكپر نېسكوس" په يوناني ښار كي د "ماوسولوس" مقبره

۲. په يونان كي د "رودس" غټه مجسمه

۷. په مصر کي د اليکساندر برج

د منځنيو پېړيو (۱۴۰-۵۰ ع) اووه عجايبي

د نړۍ د ۷ عجايبو د زياترو لیستونو په اړه ویل سوي دي چي دا عجايبي په منځنيو پېړيو کي موجودي وې. په دې لیستونو کي يادي سوي زياتره ودانۍ د منځنيو پېړيو څخه ډېر پخوا جوړي سوي دي. د منځنيو پېړيو د ۷ عجايبو لیستونه په بېلابېلو نومونو سره نومول سوي دي، لکه:

- د منځنيو پېړيو عجايبي (په دې عجايبو کي د عجايبو تعداد نامعلوم و).

- د منځنيو پېړيو ۷ عجايبي

- د منځنيو پېړيو د فکر اود معماري فن عجايبي

د منځنيو پېړيو د ځينو بېلابېلو ۷ عجايبو نومونه:

۱. په انگلستان کي سټونهنج (Stonehenge)

۲. د ايټاليا په مرکز روم کي کولوسيوم (Colosseum)

۳. په مصر کي د کوم هديره

۴. د چين په شمال کي د چين دېوال

۵. په چين کي د "پرسلاين" برج

۶. په ترکيه کي هاجيه سوفيا

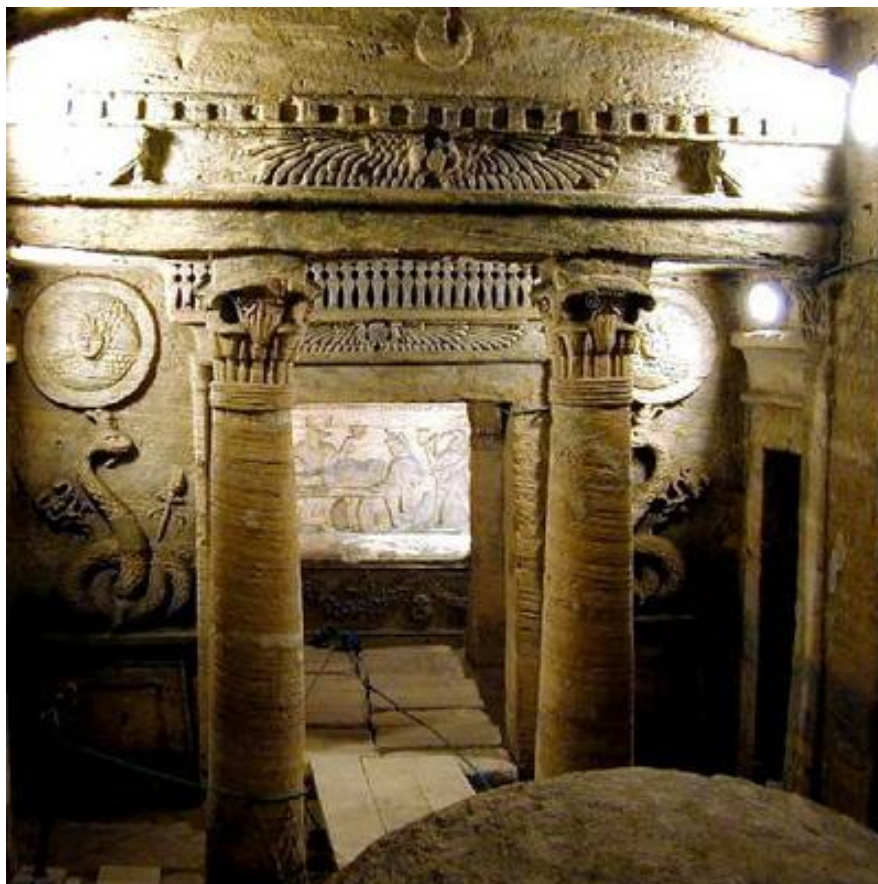
۷. په ايټاليا کي د پيزا برج

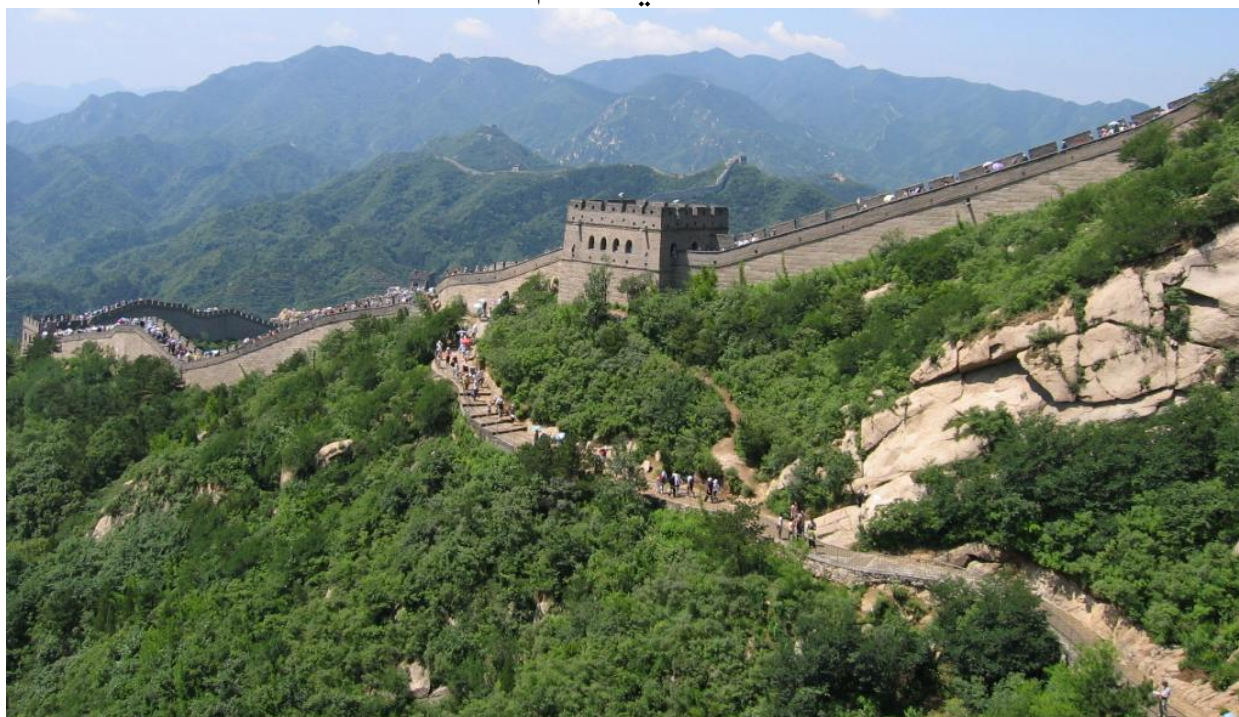
۱. په انگلستان کي ستونډهبنج (Stonehenge)

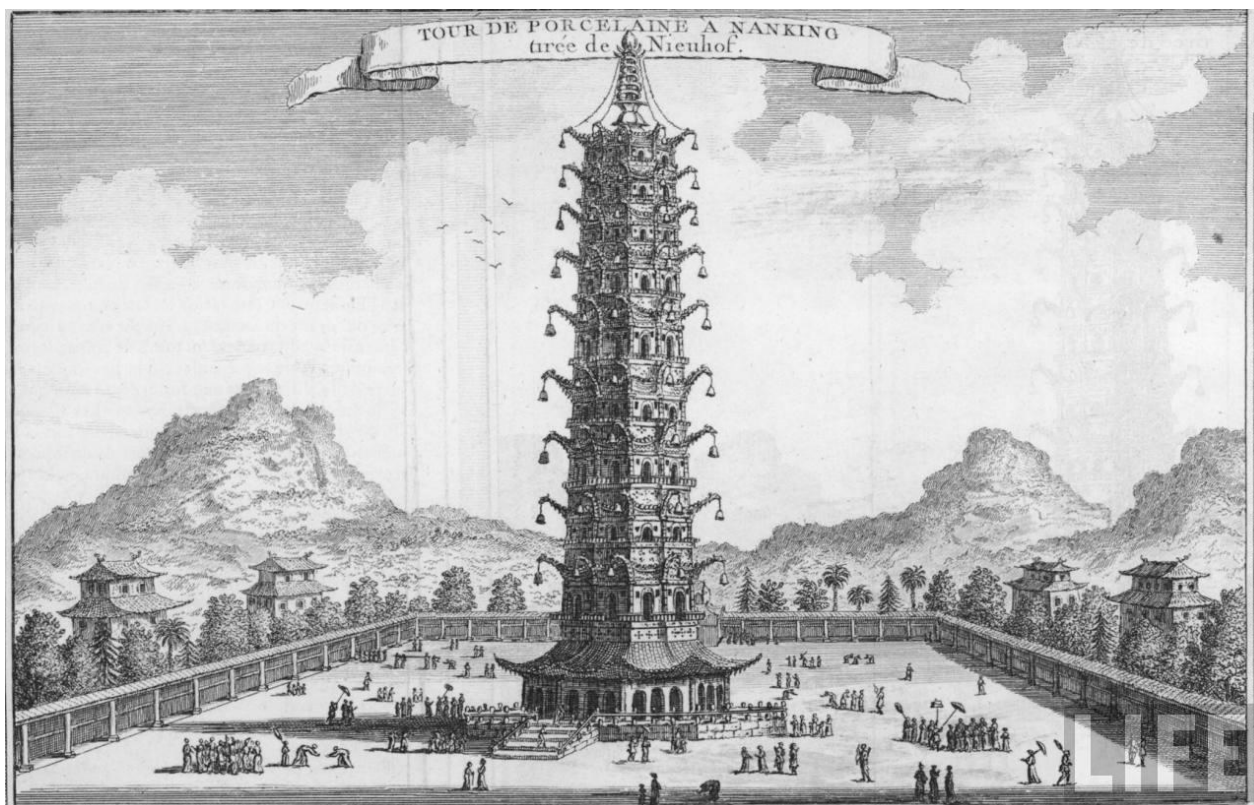
۲. د ایتالیا په مرکز روم کي کولوسیم (Colosseum)

۳. په مصر کي د "کوم" هديره

۴. د چین دیوال

۵. په چین کې د "پرسلاين" برج

۶. په ترکیه کې "هاجیه سوفیا"

۷. په ایتالیا کې د "پیزا" برج

اوسنی (عصري) ۷ عجایبی

د ۷ عجایبو په وییپانه کې د ۲۰۰۶ زېږدیز کال د اګست په میاشت کې یو لیست، چې د نړیوالو تعجبه معماريو څخه ۱۴ په زړه پوري معمارۍ پکښې موجودې وې، په دې نیت پرلیکه سو چې د نړۍ په ګوټ-ګوټ کې به ټول وګړي خپل د خوښي معمارۍ یا ښایسته جوړ سوئ ځای انتخابوي او رایه به ورکوي، خو د رایې ورکولو وروسته ۷ زیاتي رایې وړونکي معمارۍ د نړۍ د ۷ عجایبو په نامه سره ونومول سي.

د اوسني ۷ عجایبو د ټولنې په وینا په دې انتخاباتو کې تر سل میلیونو ډیرو وګړو دانټرنیټ او د موبایل د پیغام (SMS) له لارې خپلې رایې ورکړې چې په نتیجه کې یې لاندې ذکر سوي ۷ عجایبي د ۲۰۰۷ زېږدیز کال د ۷ میاشتي په ۷مه نېټه د پرتګال په مرکز لیسبون کې اعلان کړل سوي:

۱. چیچن ایټزا - میکسیکو
۲. المسيح المخلص - برازیل
۳. کولوسیوم - ایټالیا
۴. د چین دیوال - چین
۵. ماچو پیچو - پیرو (پیرو دجنوبي امریکا په لویدیځ کې موقعیت لري.)
۶. پترا - اردن
۷. تاج محل - هندوستان

همدارنگه د دې ۷ عجایبو سره ترڅنګ په نړۍ کې د ډیرو نورو ۷ عجایبو لیستونه هم سته چې هر یو یې ځانته بېل نوم لري، د بېلګې په توګه د ځینو عجایبو د لیستونو نومونه په لاندې ډول دي:

▪ د نړۍ ۷ طبیعي عجایبي

- د امریکا دن ورځي نوي ۷ عجایبي
- د امریکا د ملکي انجینرانو ټولنه
- تراوېولاندي نړیوالې ۷ عجایبي
- د نړۍ ۷ صنعتي عجایبي
- د سفر نړیوال ۷ عجایبي: دا عجایبي بیا پر دوو برخو وېشل کېږي:

- ۱. د سفر نړیوالې طبیعي ۷ عجایبي
- ۲. د سفر نړیوالې مصنوعي ۷ عجایبي

۱. چیچن ایتزا - میکسیکو

چیچن ایتزا د نړۍ د ۷ عجایبو څخه یو زړه راکنښونکی تعجبه ځای دی چې د ۲۰۰۷ زېږدیز کال د جولای د میاشتې په ۷مه نېټه د پرتګال په مرکز لیسبون کې د رسمي مراسمو په ترڅ کې د نړۍ د تعجبه ځای په حیث اعلان کړل سو.

"چیچن ایتزا" د مایا د قوم یو د مهم ترینو او مشهوره ښارونو څخه یو ښار وو چې د "کوکولکان هرم" پکې واقع دی. د کوکولکان هرم چې "ال کېستیللو" هم ورته ویل کېږي ځینې ته ورته هرم دی. دا هرم په میکسیکو کې یو د مشهور ترینه معماريو څخه شمېرل کېږي چې د مایا د قوم په مټ سره جوړ سوئ دی. مایا د میکسیکو په جنوب او د مرکزي امریکا په شمال کې اوسېدونکي قوم دی چې شمېر یې ۸ و ۹ میلیونو کسانو ته رسیږي.

د کوکولکان هرم هغه هرم دی چې په څلورو خواوو کې یې ځینې جوړې سوي دي چې د هرې خوا ځینې یې بیا په خپل وار سره پوره ۹۱ ځینې لري؛ ټوله ۳۲۴ ځینې کېږي. ددې مشهوره هرم لوړوالی ۲۴ متره دی چې د لوړې برخې په شمول یې لوړوالی ۳۰ مترو ته رسیږي. همداراز ددې هرم پر سر یو معبد هم موجود دی.

چیچن ایتزا د مایا (مایا هغه ځای دی چې د مایا قوم اوسېږي: مرکزي امریکا او جنوبی میکسیکو) په شمال کې د کنستو او اورو مخکو سره یو سیمه ییز او مرکزي ځای وو چې بېلابېلي په زړه پوري او زړه راکنښونکي معمارۍ پکښې موجودې دي.

د چیچن ایتزا څارنه او نظارت د میکسیکو د "INAH" موسیسې لخوا کېږي او مخکه یې د برېچانو د کورنۍ مخکه ده، خو ددې ځای کنډوالې او خرابې بیا فډرالي شتمنۍ دي.

په چیچن ایتزا کې د کوکولکان د هرم څخه ماسپوا نوري په زړه پوري ودانۍ هم موجودې دي چې په لاندې ډول دي:

- لرغون پېژندونکو په ایتزا چیچن کې د "میسوامېریکن بالګیم" لپاره ډېر میدانونه تشخیص کړي دي چې یو د هغو څخه "ګریټ بال کورټ" (Great Ball Court) "نومېږي. دا میدان د

کوکولکان هرم د شمال لوېديځ څخه په ۱۵۰ متري کي واقع دئ چي پخوا يو د غټ ترينو ميدانونو څخه شمېرل کېدئ. لرغونی ميدان ۱۲۲ په ۲۸ متره کي اندازه لري او شاوخوا د پوالونو يې ۱۲ متره (۳۹ فوټه) لوړوالی لري.

Great Ball Court

- په چيچن ايتزا کي يوه بله موجوده ودانۍ د "ترومپنتلي" په نامه يادېږي.
- اوساريو: دا د کوکولکان هرم ته ورته هرم دئ چي پر سريې يو معبد موجود دئ او و څلورو خواوو ته ځينې لري. د دې هرم په مرکزي برخه کي يو غار موجود دئ چي ۱۲ متره (۳۹ فوټه) ژوروالی لري. دا غار د ۱۸۰۰ زېږديز کال په شاوخوا کي د "ايډوارډ ايچ تومپسن" لخوا کيندل سوئ دئ. کله چي نوموړي هلته سکليټونه، طلا او مری پيدا کړې نو يې دا ودانۍ د (The High Priests' Temple) په نامه سره ونومول.

د چيچن ايتزا د نامه معنی:

د چيچن ايتزا چي په انگليسي ژبه سره (Chich'en Itza) ليکل کېږي معنی {د ايتزا د څاه په خوله کي} ده. د چيچن کلیمه د (Chi) او (Ch'en) څخه تشکيله سوې کلیمه ده چي د (Chi) معنی {خوله يا څنډه} ده او (Ch'en) د {څاه} معنی ورکوي.

پاته سوه د ايتزا کليمه: د دې کليمې ټکي په ټکي معنی (د اوبو جادوگري) ده خو دا د يوه قوم نوم هم دی چې د شمالي جزيرې سياسي او اقتصادي واک او اختيار يې ځانته خپل کړی وو.

تاريخ:

د "يوکېټن" (د میکسيکو د ۳۱ ايالتونو څخه يو ايالت دی) په شمال کې يوه وچه پرته ده چې پکښې ټول رودونه تر مخکې لاندې بهیږي. هلته دوه غټ طبيعي ژور ځايونه موجود دي چې د سينوتس (Cenotes) په نامه سره يادېږي. په دې ځايونو او د چيچن په شاوخوا کې بې اندازې زياتي اوبه سته چې د تصفيې لپاره مناسبې وي. د دې دوو سينوتسونو څخه د "ساگرېډو سينوتس" په نامه څه ته ورته ځای ډېر شهرت لري. د بعضو سرچينو له مخې د ميلاد څخه مخکې د مايا قوم د دې سينوتسونو په شاوخوا کې قربانۍ ورکړي دي.

سرچينې زياتوي چې د ۱۹۰۴ زېږديز کال څخه تر ۱۹۱۰ زېږديز کاله پورې د "ساگرېډو سينوتس" د پاکېدو پر مهال په چيچن ايتزا کې طلا، پشم، شنه کانې، کولالي او دانسان د بدن خاوري سوی برخي موندل سوي دي.

د ساگرېډو سينتوس

د کولکان هرم

د چيچن ايتزا مرکزي نقشه

د کولکان د هرم ختیځ خوا

۲. المسيح المخلص - برازيل

"کریست د ریډیمر (Christ the Redeemer)" د برازیل د "ریو د جنایرو" په ښار کې د نړۍ په کچه د عیسی مسیح یوه مشهوره مجسمه ده چې د "کورکواډو" د غره پر څوکه د "تیجوکا فورېست" په ملي پارک کې موقعیت لري. د کورکواډو غرد ۷۰۰ مترو (۲۳۰۰ فوټو) په اندازه جگوالی لري.

نوموړې مجسمه ۳۰ متره (۹۸ فوټه) پلنه او ۲،۳۹ متره (۱۳۰ فوټه) جگوالی لري چې وزن یې ۲۳۵ ټنو ته رسیږي. د "بولیویا" د "کوچابامبا" په ښار کې تردې مجسمې یوه بله جگ ترینه مجسمه موجوده ده چې نوم یې "کریستو د لا کونکورډیا" دی. دا مجسمه بیا ۴۰،۴۴ متره (۱۳۲،۷ فوټه) جگه او ۲۰،۳۴ متره (۶۶،۲ فوټه) پلنه ده. خود کریست د ریډیمر مجسمه د برازیل د کاتولیک لپاره یو ډېر مهم سمبول او رمزو و او اوس هم دی. دا مجسمه د کانگریټو او نورو ټینګو موادو څخه جوړه شوې ده.

د کورکواډو د غره پر سره دیوې جگې مجسمې د جوړولو نظر په لمړي ځل د ۱۸۵۰ زېږدیز کال په نیمايي کې رامنځته شو، دا هغه وخت وو کله چې کاتولیکي ملا "پیدرو ماریا بوس" د شهزادګۍ ایزابېل څخه درخواست وکړ چې نوموړې دي د یوه ستر مذهبي منار د جوړولو په برخه کې مالي مرسته وکړي. شهزادګۍ ایزابېل و دې نظریې ته د عملي بني ورکولو په اړه هیڅ فکر ونه کړ. کله چې دولت او کلیسا ترمنځ په ۱۸۸۹ زېږدیز کال کې د جلاوالي قوماندې رامنځته شوه نو دا پلان په مکمله توګه سره پاته شو.

ورپسې دوهم پېشنهاد د کاتولیک "سیرکل آف ریو" په واسطه سره په ۱۹۲۱ زېږدیز کال کې وسو چې د غره پر سر به یوه مجسمه جوړوي. د کاتولیک دې ډلې د (Semana do Monumento) په نامه سره یو پروګرام جوړ کړ خو د خلکو څخه لاسلیکونه ټول کړي چې ددې مجسمې د ودانولو کار به حمایه کوي. همداراز ددې پروګرام هدف د خلکو هڅول هم وه، خو خلګ خپله هم تر خپله وسه مالي مرسته وکړي. ویل کیږي چې د برازیل کاتولیکانو ددې مجسمې په جوړولو کې تر ټولو زیاتي مالي مرستې کړي دي.

د مجسمې په ډیزاین کې په پام کې نیول سوي وه چې د عیسوي مذهب نښه به پکښې موجوده وي او د عیسی مسیح په لاسونو کې به د نړۍ نقشه وي. خو په پای کې د ټولو مشورو څخه وروسته انتخاب په دې ډول سو چې په مجسمه کې به عیسی مسیح ولاړ وي او دواړه لاسونه به یې خلاص نیولي وي.

د انجینر "هایتور ډا سیلوا کوستا" لخوا د دې مجسمې ډیزاین جوړ سو او د مجسمې کاني توږونکی (سنگ تراش) یې فرانسوی کاني توږونکی "پاول لاندوسکی" وو. د دې ښکلي او زړه راکښونکي معمارۍ جوړښت نهه کاله په برکي ونیول (د ۱۹۲۲ زېږدیز کال څخه بیا تر ۱۹۳۱ زېږدیز کاله پوري).

د مجسمې ټوله مالي لگښت ۲۵۰۰۰۰ ډالره وو او د ۱۹۳۱ زېږدیز کال د اکتوبر د میاشتې په ۱۲ نېټه چې د ۱۳۱۰ زېږدیز کال د میزان د میاشتې د ۱۹ نېټې سره سمون خوري پرانستل سوه. ویل کېږي چې په دې ورځ مجسمه باید د یوې بېټرۍ په وسیله سره روښانه سوې وای خو د خرابي هواله کبله مجسمه په "ریو" کې د کارکوونکو لخوا روښانه سوه.

د ۲۰۰۲ زېږدیز کال د اکتوبر په میاشت کې چې د "کریست د ریډیمر" د مجسمې ۷۵مه کلیزه وه د "ریو" د ښار سترپادري "کارډینل ایورسیو اوسکار شاید" تر مجسمې لاندې یوه وړه کلیسا په نښه کړه چې په نتیجه کې یې ټولو د کاتولیک مذهب لارویانو ته اجازه ورکړه سوه چې هلته د ماشوم د تعمید غسل او د واده مذهبي مراسم ترسره کړي.

۳. کولوسیوم - ایتالیا

کولوسیوم یا "رومن کولوسیوم" چې لومړی د "فلاوین امپیتياتر" په نامه سره یادېده د ایتالیا د مرکز د روم په مرکزي برخه کې موقعیت لري. کولوسیوم یو "آمپي تياتر" یعنې یو سټیډیوم ته ورته میدان دی چې په زړه پوري کنسرتونه او د سپورټ په شمول زیات نور مراسم ترسره کېږي. دا تياتر چې د رومي معمارۍ او رومي انجینرۍ یو د بهترینو ودانیو څخه شمېرل کېږي د روم په امپراطوري کې ترټولو غټ ترینه تياتر دی. د آمپي تياتر کلیمه چې په رومي ژبه یې داسي (Amphitheatrum Flavium) لیکي د دوو رومي امپراطورانو "وېسپاسین" او "تیتوس" د کورنۍ د نامه څخه تشکیلېدلی سوي کلیمه ده.

ددې ودانۍ کار د میلاد څخه وروسته د ۷۰م او ۷۲م کال په منځ کې د "وېسپاسین" د امپراطورۍ په دوره کې پېل سوئ دی چې د میلاد څخه وروسته یې په ۸۰م کال کې، د "تیتوس" د امپراطورۍ په دوره کې، کار پای ته ورسېد، خو د یوولسم رومي امپراطور "ډومیشین" په دوره (۸۱-۹۲) کې یې سمون سوئ او بعضي بدلونونو پکښې رامنځته سوي دي. هېره دي نه وي چې د کولوسیوم د پرانستلو په مراسمو کې بېلابېلو لوبو تقریبا سل ورځي ادامه درلودله.

کولوسیوم چې د هگۍ شکل ته ورته ښه لري ۱۸۸ په ۱۵۲ مترو کې مخکې اشغال کړې چې محیط یې ۵۲۷ متره مربع ته رسیږي. ددې ودانۍ بهرني دېوالونه ۳ قطاره لري چې هر قطار یې بیا په خپل وار سره نیمې دایرې ته ورته ۸۰ گولایاني لري. په ودانۍ کې ۷۲ د داخلیدو دروازې موجود دي او دننه پکښې ۵۰۰۰ تماشه چیان ځایېدلای سي.

کولوسیوم په پخواني روم کې د "کلاسیکل میتولوژي" پر بنسټ د ډرامو، اعدام، د حیوان د ښکارولو او بعضو نورو شیانو سره ترڅنګ د پخواني روم د مقابلو (Gladiatorial contests) لپاره استعمال کېده. د پخواني روم د مقابلو (contests Gladiatorial) مقصد د خلکو یا تماشه چیانو ساعت تېری و چې یوه سړي به د یوه بل کس او یا حیوان سره جنګ کاوه. ددې څخه زیاته موده وروسته د کولوسیوم څخه د ورکشاپو، د نظامي او جنګي کلا او بعضي نورو کارونو لپاره استفاده کېده.

د ځينو سرچينو له مخي اټکل کيږي چي په کولوسيوم کي د کولوسيوم د گېمونو (لوبو) له امله پنځه سوه زره انسانان او د يوه ميليون په شاوخوا کي حيوانات له منځه تللي دي.

د ۱۲مې او ۱۷مې پېړۍ په شاوخوا کي په کليسا پوري اړوندو ادارو امر وکړ چي د پراخ کولوسيوم څخه دي په يوه داسي ډول استفاده وسي خو د وطن اقتصادي وضعه نوره هم ښه سي. هغه وو چي د رومن کاتولیک مذهب لوی پېشوا "پوپ سيکستوس" يو نوی پلان جوړ کړ چي د کولوسيوم څخه به د وړۍ فابريکه جوړوي خو په روم کي د ټولو زنا کونکو (فاحشو) لپاره د کار زمينه مساعده کړي. خو دا چي نوموړی ددې پېشنهاد د وړاندي کولو څخه وروسته په لنډ وخت کي د نړۍ څخه وکوچېد نو د کولوسيوم څخه د وړۍ کمپنۍ جوړه نه سوه.

ورپسې په ۱۲۷۱ زېږديز کال کي "کېرډينل الټييري" په کولوسيوم کي د غوييانو د جنگولو اجازه ورکړه چي حالات يې نور هم ککړ کړل.

په ۱۷۴۹ زېږديز کال کي "پوپ بېنېډيکت XIV" د يوې رسمي کليسا د پاليسۍ په حيث دا تصديق کړه چي د کولوسيوم څخه په پخوا وختونو کي د يوداسي ځای کار اخيستل کېده چيري چي به عيسويان له منځه تله او ويجاړېده. ددې حکم د صادرولو په نتيجه کي په کمه موده کي په کولوسيوم کي ښکار منع کړل سو. "پوپ بېنېډيکت XIV" د کولوسيوم څخه د (Passion of Christ = د عيسی سره مينه) تعمير په شاني کار اخيسته او د صليب په شاني يې زيات نور مرکزونو هلته جوړ کړل.

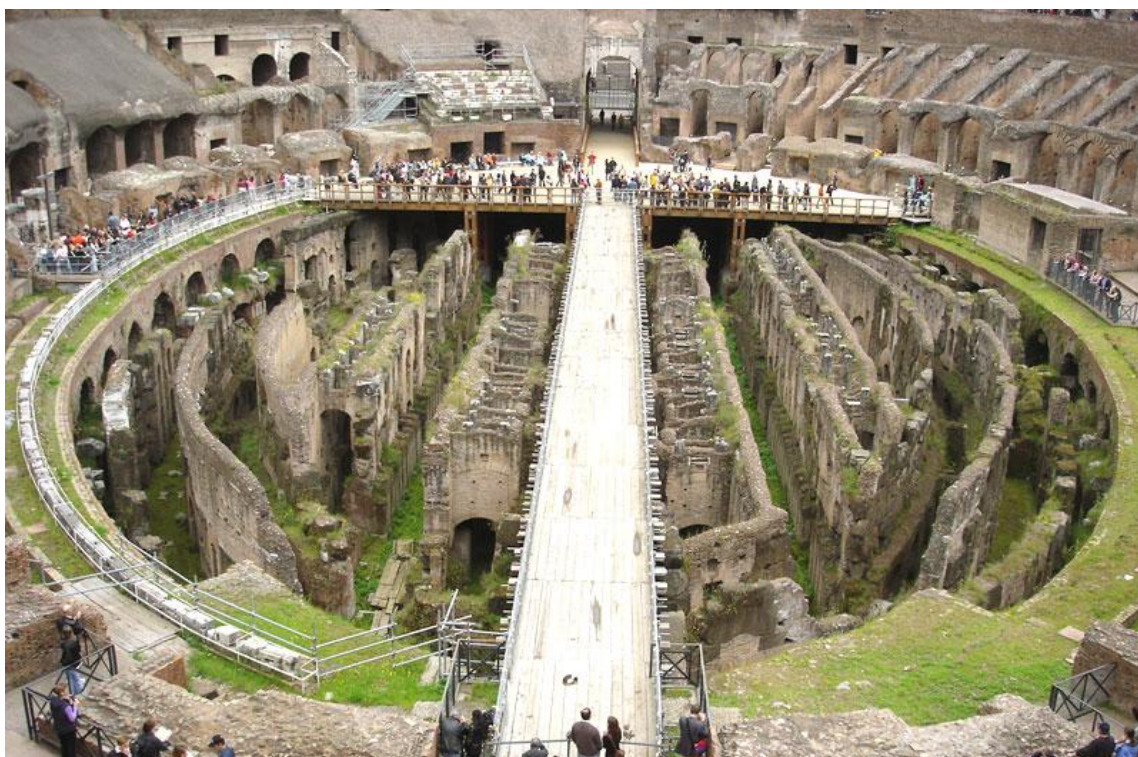
د کولوسيوم څخه ډيرو امپراتورانو او ولسمشرانو د خپلي خوښي کار اخيستی دی چي په نتيجه کي يې هلته بېلابېلي پيښي واقع سوي دي.

د ډيرو لاريونو سره ترڅنگ په ۲۰۰۰ زېږديز کال کي د اعدام پر ضد غټ لاريونونه هم د کولوسيوم منځته وسوه.

دا مشهوره او زړه ته راکښونکې ودانۍ نن سبا د روم د مشهوره ترينو سېل ځايونو څخه شمېرل کيږي چي هر کال په زرگونو گړخندويان ورځي.

په روم کي د يوه باغ څخه د کولوسيوم منظره

د کولوسيوم دننه برخه

کولوسيوم په شپه کي

۴. د چین دیوال - چین

د چین ستر دېوال د چین په شمال کې یو ډېرین او خاورین دېوال دی چې د میلاد څخه مخکې د پنځمې او شپاړلسمې پېړۍ په منځ کې جوړ سوئ دی. دېوال په دې نیت جوړ کړل سو چې د بېلابېلو پادشاهي دورو په جريان کې به د چین دامپراطورۍ د شمالي سرحدونو دفاع کوي. د چین د ستر دېوال څخه ماسېوا د پنځمې پېړۍ څخه راپدېخوا راز-راز نور دېوالونه هم معمار سوي دي چې د چین د ستر دېوال سره په مقایسه یې کیفیت ښه نه دی، د بېلګې په توګه سره د چین د امپراطور "قین شي هوانګ" په امر جوړ سوئ دېوال یادولای سو چې د میلاد څخه مخکې د ۲۰۶ او ۲۲۰ کلونو په منځ کې جوړ سو.

د چین دېوال په ختیځ کې د "شانهاګوان" څخه بیا په لوېدیځ کې تر "لوپ نور" پورې غځېدلی دی. د لرغون پېژندنې پراخي سروې د عصري پرمختللو تخنیکونو په وسیله سره په تیرو نژدې وختونو کې دا معلومه کړه چې دا دېوال ۸،۸۸۵۱ کیلو متره (۳،۵۵۰۰ میله) اوږدوالی لري. ددې فاصلې څخه یې د ۶،۲۲۵۹ کیلو مترو (۵،۳۸۸۹ میلو) په اندازه برخه خپله دېوال نیولې، د ۷،۳۵۹ کیلو مترو (۵،۲۲۳ میلو) په اندازه برخه یې مرچلونو او د پاته ۵،۲۲۳۲ کیلو مترو (۲،۱۳۸۷ میلو) په اندازه برخه یې طبیعي او دفاعي سیمو، لکه غونډیانو او سیندونو، اشغال کړې ده.

د چین د دېوال لنډه تاریخچه:

چینایان د میلاد څخه مخکې په اتمه پېړۍ کې د "دوېي او د مني" په دوره کې لا د دېوال د جوړولو تخنیکونو سره بلد وه. د میلاد څخه مخکې د پنځمې پېړۍ څخه بیا تر ۲۲۱ پېړۍ پورې د "قي" او "ژاو" دولتونو یو پلان جوړ کړ چې د خپل هیواد د سرحدونو دفاع به په یوه ډېره بهترینه او فوق العاده توګه سره کوي. د هغوی نظر دا وو چې یو داسې شی به جوړوي چې د کوچنیو حملو او د تورو د جنګونو په مقابل کې ښه رول ولوبوي.

"قین شي هوانګ" چې کله ټوله مخالف ایالتونه فتح کړل نو یې د میلاد څخه مخکې په ۲۲۱ کال کې ټوله چین سره یو کړ او د "قین د کورنۍ" (Qin Dynasty) بنسټ یې کېښود. امپراطور د خپلې امپراطورۍ د دفاع په خاطر امر وکړ چې یو نوی دېوال باید جوړ کړل سي چې د شمال نوي

پولي او سرحدونه د نورو سنگرونو سره ونښلوی شو د شمال څخه د "کسیونگنو" د وگړو د راتگ مخه ونیسي. د دېوال د جوړولو په پېل کې لومړۍ یوازي د خاوري څخه کار اخیستل کېده خو د وخت په تېرېدو سره د کانیو او ډبرو څخه هم گټه پورته سوه چې د ډبرو څخه د استفادې سره سم یې د څارني برجونه ورغول. په ډبرو سختو حالاتو کې تر یونیم میلیون زیاتو وگړو د دېوال په جوړولو کې ونډه واخیسته او همداراز ویل کېږي چې په هر متر کې یوه کس خپل ژوند د لاسه ورکړی دی.

د "تانگ د کورنۍ" (Tang Dynasty) "په وخت کې دېوال د خطر سره مخ وو خو د ۱۳۲۸ او ۱۲۴۴ زېږدیز کال په منځ کې د "مینگ د کورنۍ" (Ming Dynasty) "په دوره کې د دېوال د بیا جوړونې پروژې پېل او پای ته ورسېدې او علاوه پر دې دېوال نور هم اوږد کړل سو. همداشان په دې زمان کې د دېوال په شاوخوا کې جلا او توتې-توتې جوړ سوي دېوالونه هم د دې ستر دېوال سره یوځای سول.

د چین د په زړه پوري او زړه راکنښونکي ستر دېوال ساتنه د شاوخوا زرو کلاوو او د څارنو ډبرجو څخه کېده. کله چې به د دښمن قواوې و دېوال ته رانژدې کېدې نو به د دېوال ساتونکو د پروپو، انبارو او لرگو څخه اور بلاوه شو د دښمن مخه ونیسي او د دښمن ته زیان ورسوي.

سل کاله وروسته لا دهون نژاد ماته نه وه خوړلې، هغه وو چې "مینگ" د مغولو او مانشو (Manchus) سره نابوده جنگونه وکړل. دیادوني ورځې چې مغول او مانشو د هون د نژاد د نسل څخه شمېرل کېږي. خو د وخت په تېرېدو سره اخیر د چین د ستر دېوال کار پای ته ورسېد او دېوال، د دېوال جوړونکو او د دې دېوال بنسټ ایښودونکو د چین او دنړۍ په تاریخ کې ځان ته ځای خپل کړ. هېره دي نه وي چې د دېوال د کار د تمامېدو څخه وروسته کوچیانو ته په جایزه کې په زرگونو کیلومتره مربع مخکې ورکول سوه.

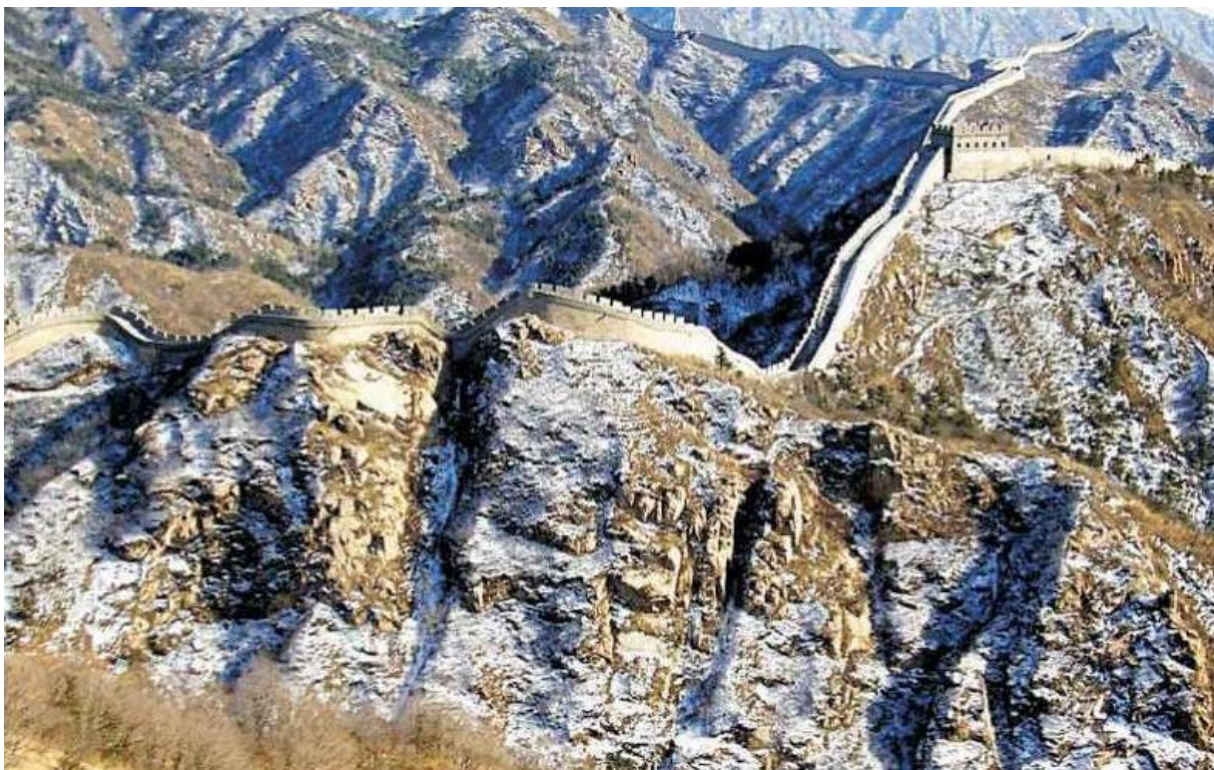
اوس دېوال په ډبرو ځایونو کې ویجاړ دی چې له امله یې گرځندویان اجازه نه لري چې د دېوال په ځینو ځانگړو او نیم-ویجاړ ځایونو کې وگرځي. دېوال په لسگونو غټي دروازې لري چې په ختیځ کې یې د "بوهایی" د سیمې د سرحد سره د "شانهایگوان" په نامه یوه دروازه موجوده ده او په لوېدیځ کې یې د "جیایوگوان" په نامه دروازه موقعیت لري.

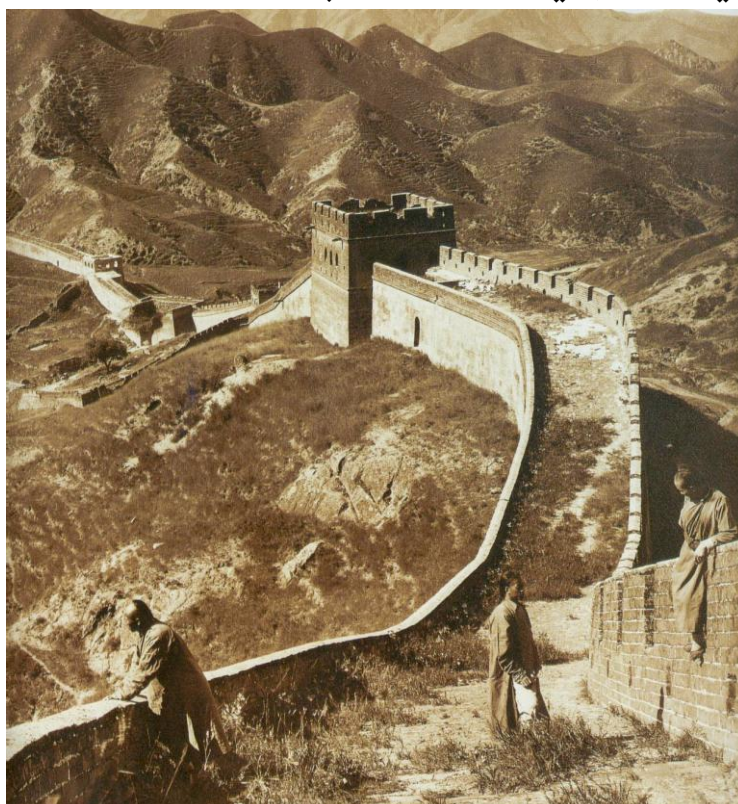
د لمر لوېدو پر مهال د ستر د پوال منظره

د (Qin Dynasty) د ستر د پوال نقشه

د ژمي په موسم کي پېکينگ ته نژدې د چین د ستر د پوال يوه برخه

په ۱۹۰۷ زېږديز کال کي د چین د ستر د پوال يو انځور

د چین د ستر دېوال یوه برخه

۵. ماچو پیچو - پیرو

"ماچو پیچو خپله د "ماچو پیچو" او د "هواينا پیچو" (پښتو معنی: ځوان غر) په نامه د غرونو په منځ کې رابښکېله سیمه ده چې د ۱۷۵۰ مترو په اندازه لوړ د "اروبامبا" په نامه رود پکې بهیږي. ماچو پیچو چې د "د لاسټ سیتی آف د اینکاس" (the Lost City of the Incas) "په نامه سره هم یادېږي د امریکا په جنوب لوېدیځ کې د "پیرو" د "ایروبامبا" په تنګي کې د یوه غره پر سر موقعیت لري. په کچوایی ژبه ماچو پیچو "د یوه زاړه سړي هسکوالی" معنی ورکوي. ماچو پیچو د "اینکا" په نامه دوگړو یو ښار وو چې د سمندر د سطحې څخه ۲۴۳۰ متره (۸۰۰۰ فوټه) لوړ موقعیت لري. همداراز دا ځای د اینکا د امپراطورۍ یو د مشهوره ترینو ښو ښانو څخه هم شمېرل کېږي.

تائید سوي سرچینې وایي چې د ۱۴۴۰ زېږدیز کال په شاوخوا کې د "پاچاکوتي" د سلطنت په دوره کې د ماچو پیچو د جوړولو پروژې پېل سوي دي. په دې ځای کې د هسپانویانو تر فتحې، یعنې تر ۱۵۳۲ زېږدیز کاله پورې، وګړي اوسېدل. پوهان په دې عقیده دي چې دا ځای د کوم ځانګړي هدف لپاره نه دی جوړ سوئ ځکه چې د دې ځای د ورتګ لارې ډیرې خرابې دي. هغوی په دې باور دي چې دا ځای په پخوا وختونو کې د امپراطورانو، پادشاهانو او نورو پرمختللو خلکو د مېلې او ساعت تیري ځای وو. دا ځای د پرمختللو خلکو، مشرانو او دهغوی د نوکرانو لپاره ودانۍ لري او پکښې د ۷۵۰ تنو په شاوخوا کې خلګ د شپې پاتېدلای سوائ. د یادوني وړ ده چې کله چې به د باران د اورېدو په وخت کې هلته پادشاهان نه وه نو به نور وګړي زیات کم او یا هیڅ نه لیدل کېدل. کله چې د اینکا سلطنت ماته وخوړه نو ماچو پیچو ته د اوږدې مودې لپار تګ راتګ بند کړل سو او ښار به اکثره وخت ایله - بېله ولاړ وو.

همدارنګه یوه بله ډله پوهان بیا وایي چې ماچو پیچو د اینکا د سلطنت د دفاع لپاره یوه جوړه سوي کلا وه او کله چې هسپانویان راغلل نو د اینکا وګړو ضرورت نه درلود چې دې کلا ته بیا ولاړ سي او دخپل سلطنت دفاع وکړي نو یې په نتیجه کې تګ - راتګ بند سو. خو دا دلیل بیا په دې سره یو ناکام دلیل دی چې وایي د ماچو پیچو موقعیت داسې یو موقعیت نه وو چې دهغه ځایه څخه دي د اینکا د سلطنت دفاع سوي وای.

داسي هم ويل کيږي چي دا هغه ځای و چيري چي به د کواکين بلگونه راتولېدل، ځکه هلته د کواکين ډيري کروندې موجودي وې. خو دا خبره بيا په دې سره کمزوره کيږي چي وايي د هسپانويانو د راتگ څخه وروسته خو هم هلته د کواکين کروندې موجودي وې نو بيا دې سيمي ته تگ راتگ ولي بند سو.

په تيرو نژدې وختونو کي دا معلومه سوه چي په ۱۸۲۷ زېږديز کال کي جرمني کان لټونکي او دلرگو سوداگر "اوگوستو بېرنس" د پيرو د دولت په اجازه سره دا غرنی ښار پيدا و لوت کړ او همداشاني يې ددې ځای لرغوني خزاني و اروپايي موزيمونه ته ورکړې.

په ۱۹۱۱م زېږديز کال کي تاريخ پوه "هیرام بينگام" د اينکا په وگړو او امپراطوري پسي يوه څېړنه پېل کړه چي ددې څېړني په سفر کي يې ماچوپيچو د دوهم ځل لپار پيدا (کشف) کړ.

دا ځای هغه وخت دنړۍ په کچه مشهور سو کله چي په ۱۹۱۳ زېږديز کال کي د نېشنل جيوگرافیک چېنل ددې ځای په اړه بشپړ معلومات نړۍ ته وړاندي کړ او په ۱۹۸۳ زېږديز کال کي دې ځای ته د يونيسکو د جهاني ميراث په ليست کي ځای ورکړل سو.

دا د غرو - رغونو په منځ کي زړه راکښونکې شنه سيمه چي نړيوال شهرت لري د گرځندويانو لپاره ډېر مهم ځای دی او هر کال د ۴۰۰۰۰۰ په شاوخوا کي گرځندويان دې ځای ته سفر کوي. خو يونيسکو د گرځندويانو په دې شمېر سره خوشحاله نه ده، ځکه د يونيسکو ډله بيريزي چي ماچوپيچو ته به د ډيرو گرځندويانو د تگ راتگ له امله نور زيان هم ورسېږي.

همداراز د ۱۹۹۰ زېږديز کال راهيسي دې سيمي ته نژدې هوټلونه او دوکانونه جوړ سوي دي چي د گرځندويانو د اړتياوو په پوره کولو کي پوره رول لوبوي. ماچوپيچو ته په پخوا وختونو کي ورته څو ورځي په برکي نيولې خو په عصري نړۍ کي څوک هلته دبس او اورگاډۍ په وسيله سره په ډېر لنډ وخت کي تلای سي.

د هواینا پیچو (خوان غر) د سرخه د ماچو پیچو منظره

په ماچو پیچو کې د اینکا د قصر منځ

ماچو پیچوپه ۱۹۱۱ز کی

دماچو پیچوپه شاوخوا کی د شنو غرونو او خپله دماچو پیچو منظره

۶. پترا - اردن

لرغونی بنار پترا د اردن و جنوب ته نژدې ددې هیواد په ختیځ کې د غونډیو په یوه تنګي کې موقعیت لري. پترا چې په عربي ژبه د البترا په نامه سره یادېږي د "نباطیانسیانو (الأنباط)" د مرکزي یوناني نوم وو. "نباطیانس (الأنباط)" د جنوبي اردن د عربو او د عربستان په شمال کې د سامي خلکو یوه ډله وه. د پترا په بنار کې شاوخوا ټوله ودانۍ، چې پخوا جوړې سوي وې، وړانې سوي دي.

دا بنار د تجارت او سوداګرۍ څلورلاری بللای سو، ځکه چې د یمن څخه د "بخور" بوټي ددې لارې و اېران، سوريې، روم او یونان ته انتقالېږي. د بخور بوټي هغه بوټي دي چې په خونو او یا نورو ځایونو کې د ښه بوی درامنځته کولو لپاره لګیږي. په پترا کې د سوداګرانو د مالي حاصلاتو له امله د پترا چارواکي ښه شتمن سول چې په پترا کې له دوی څخه پاته سوي ودانۍ د هغوی د شتمنتوب نښې بلل کېږي.

نباطیانس (الأنباط) ډیره موده خپله پادشاهي وکړه خو په ۱۰۶ کال کې دروم امپراطوری ماته ورکړه او دا سیمه د "عربيې" ولایت یو بنار وګرځېد.

پټ هندي سوداګر سویسزرلېنډي "جین لاوس بورکهاردت" په ۱۸۱۲ زېږدیز کال کې پترا د عربي نړۍ لپاره د دوهم ځل لپاره کشف کړه، په داسې حال کې چې دا مهال د پترا بنار وړان سوئ و. د شلمې پېړۍ په شلمو کلونو کې دلرغون پېژندنې لپاره د پټو شيانو د راسربېره کولو په نیت کیندني پېل سوې. په پترا کې لومړنۍ پلټنې او کیندني په ۱۹۲۹ زېږدیز کال کې ترسره سوې چې په ۱۹۳۵، ۱۹۳۷ او ۱۹۵۴ ز کلونو کې پرمخ ولاړې. همداراز په ۱۹۵۸ ز کال کې دلرغون پېژندنې برتانوی ښوونځی د پترا د مرکز په کیندلو او پلټلو سره پېل وکړ. ددې وخت څخه بیا تراوسه پوري په دې سیمه کې لرغون پېژندنې په پلټنو بوخت دي. هېره دي نه وي چې د قران الکريم د الفجر په سورت شريف کې دا ځای د ثمود په نامه سره ذکر سوئ دی.

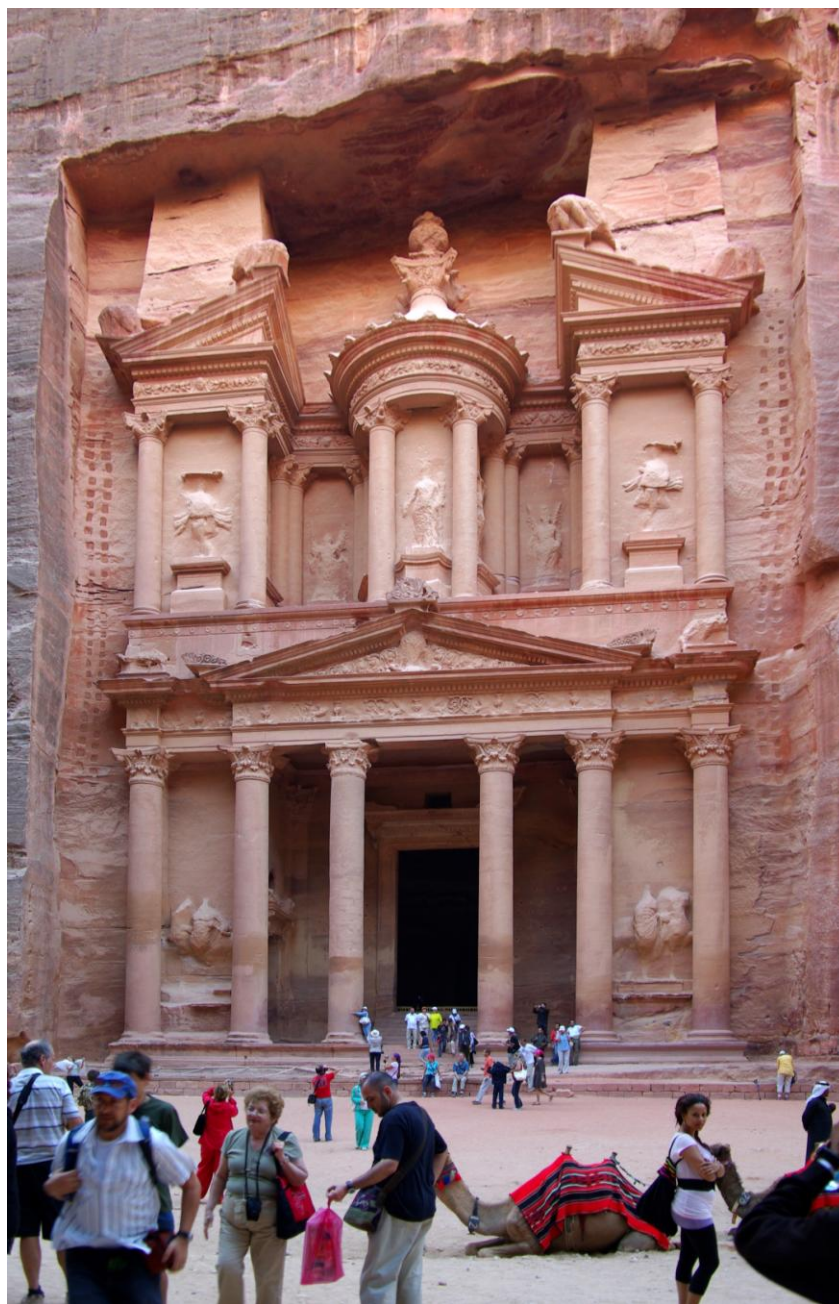
د پترا مهمې او لرغونې ودانۍ:

▪ د پترا لویه ماڼۍ

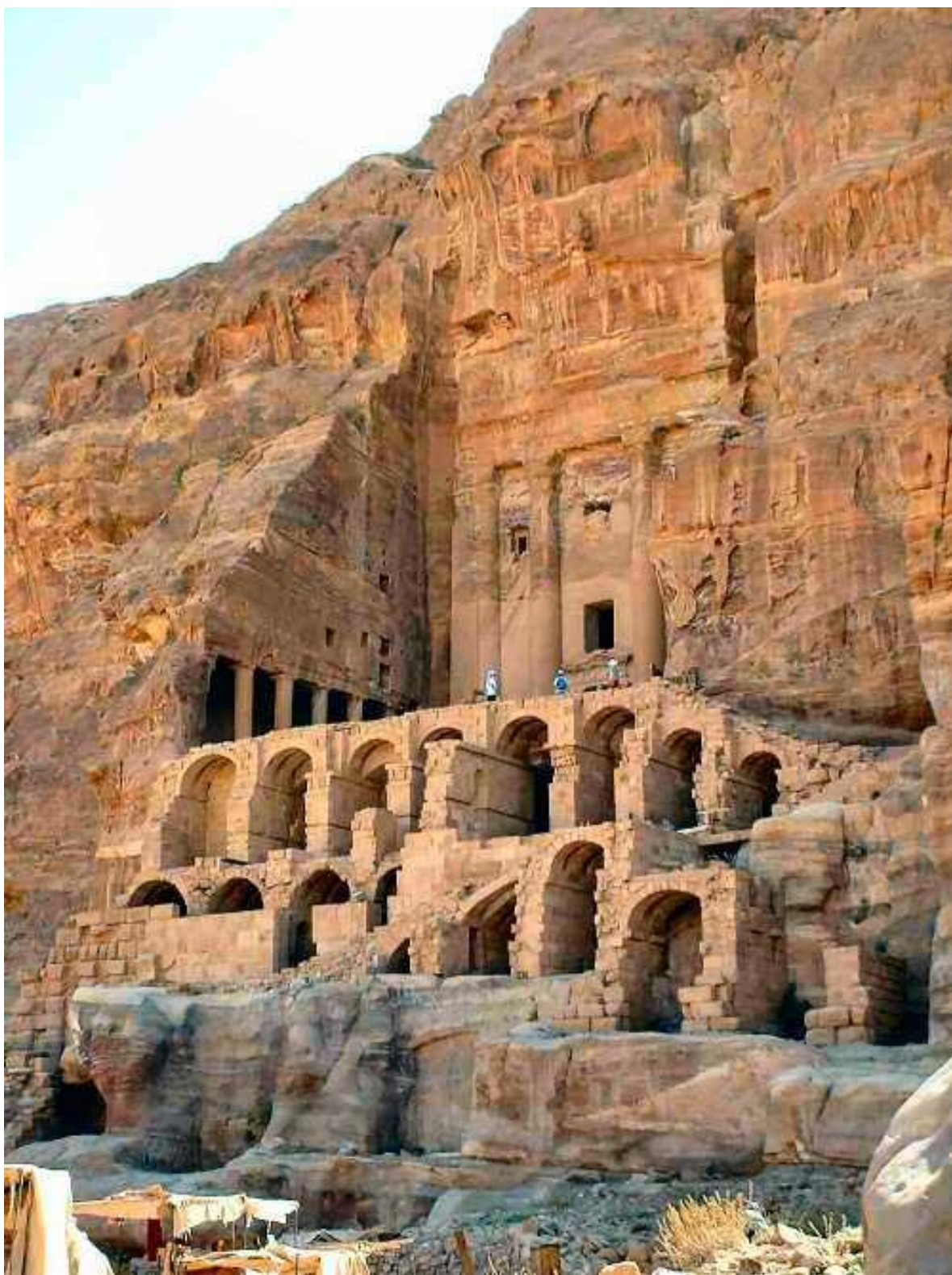
- د روم سړک
- المهلمه
- لوړ د قرباني ځای
- د خزنېه: چې د خزاني خونه هم ورته ويل کيږي په پترا کي تر ټولو مشهوره ودانۍ ده چې د ميلاد څخه مخکي په ۸۴م او ۸۵م کال کي جوړه سوې ده. زياتره پوهان په دې عقیده دي چې دا ودانۍ د "نباطيانس" د سردار "اريتاس III" په امر سره جوړه سوې ده. د "دخزنيې" د ودانۍ مخ څلوېښت متره لوړوالی او ۲۵ متره پلنوالی لري. همداشاني څېړونکو او پوهانو په تيرو لنډو وختونو کي دا په گوته کړې ده چې د "دخزنيې" د ودانۍ جوړولو فقط ۳ مياشتي په برکي نيولي دي. پام راوړونکې خبره داده چې دهغه وخت د معمارۍ د تخنيکونو په وسيله سره د يوې داسي ودانۍ جوړول يو ډېر غټ او بېل کار دی.
- ديرالبلح (صومعه: مانۍ، چيري چې روحانين او سيري): صومعه په پترا کي تر ټولو غټه ودانۍ ده چې د ښار د مرکزي بازار په شمال لورېدېځ کي په يوه غره کي موقعيت لري. دا ودانۍ د سردار "ابو داس I" معبد و.
- د پترا کليسا: چې په انگليسي په (Petra Church) نامه سره مشهوره ده د پنځمي پېړۍ په پای کي جوړه سوې کليسا ده چې د جوړولو دوخت څخه يې بيا پنځوس کاله وروسته د بيا جوړونې پروژې ترسره سوې. د دې کليسا اندازه ۲۲ په ۱۵ متره کي ده. د ميلاد څخه وروسته د ۲۰۰ کال په شاوخوا کي دا کليسا په مکمله توگه سره وسوځېدل او ورپسې په لنډ وخت کي د يوې زلزلې له امله ورانه سوه. په ۱۹۹۳ زېږديز کال کي د پترا د کليسا په يوه کنج کي ۱۵۲ د "پاپروس لولې" پيدا سوې؛ دې لولو ته "پترا لولز" هم ويل کيږي. پاپروس يو ډول مصري بوټی دی چې اوږدې پاني لري او په ابو کي راشين کيږي.
- په تيرو نژدې وختونو کي د دې کليسا په شاوخوا کي نوري کليساوي هم کشف سوي دي چې په اړه يې بې لاتراوسه زيات معلومات نسته. دا تازه کشف سوي کليساوي پوهانو د "شنې کليسا" او د "خط الراس کليسا" په نامه سره نومولي دي.
- او ځيني نوري ودانۍ...

د پترا لرغونۍ ښار په ۱۹۸۵ زېږديز کال کې د يونيسکو د جهاني ميراث په ليست کې ثبت کړل سو. دا ځای د ګرځندويانو لپاره د راز-راز لرغونو ودانيو او تاريخي اثارو د لرلو له امله ډېر مهم دی.

د "اردن ټايمز" يوراپورليکي چې د ۲۰۰۲ ز کال د نومبر او ډسمبر په دوو مياشتو کې پترا ته ۵۹ زرو کسانو سفرو کړی او زياتوي چې د ګرځندويانو دا شمېره د ۲۰۰۵ زېږديز کال د شمېرې څخه ۲۵ سلنه کمه سوې ده.

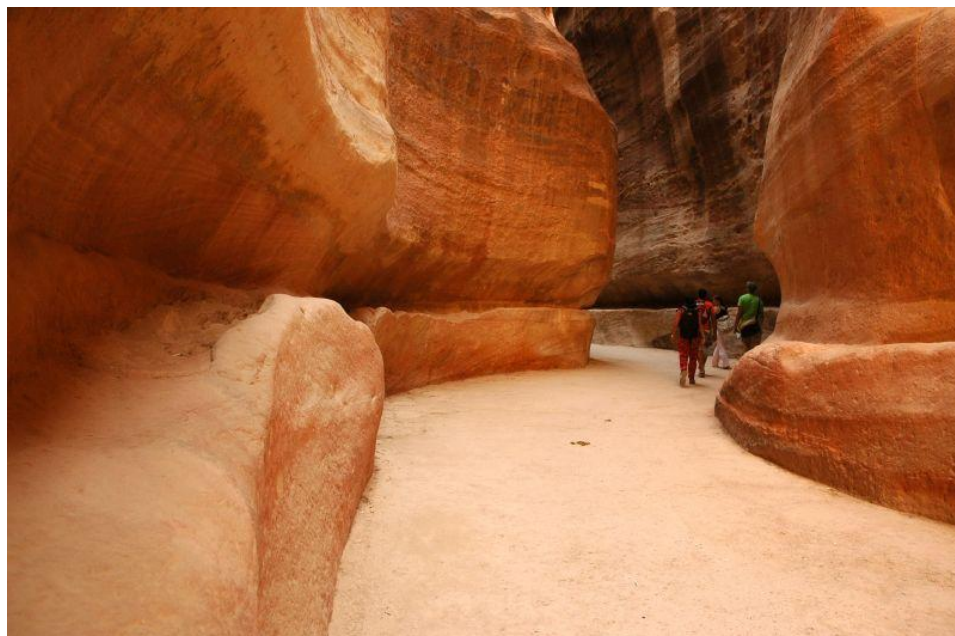
الخزنبه (د خزاني خونه)

جـرة قبر

دير البعلج (صومعه)

پتراته تللی لاره

۷. تاج محل - هندوستان

تاج محل د هندوستان په شمال کي د "اوتار پرادش" د ایالت د "اگرا" په ښار کي د ممتاز محل پر مقبرې یوه جوړه سوې ښکلې ودانۍ ده چي د مغول دامپراطور شاه جهان په امر سره د هغه د ماینډیني ممتاز محل په یاد جوړه سوه.

ممتاز محل چي د ۱۵۹۳ زېږدیز کال د اپرېل په میاشت کي زېږېدلې وه د ۱۶۳۱ ز کال د جون د میاشتي په ۱۷مه نېټه د نفاس په دوره کي په حق ورسېده.

شاه جهان چي د ۱۵۹۲ ز کال د جنوري پر پنځمه د لاهور په ښار کي زېږېدلې دئ په ۱۶۳۱ ز کال کي د مغولو دامپراطورۍ د دورې په ستره خوښي کي هغه وخت د غم پر ټغر کښېناست کله چي یې درېیمه ماینه، ممتاز محل، د څوارلسم کوچني "گوهاره بېگم" د زوکړي پر مهال دابد لپاره دنړۍ څخه سترگي پټي کړې. ویل کیږي چي پر امپراطور شاه جهان باندي په خپلو ښځو کي ممتاز محل ډیره گرانه وه.

د ممتاز محل د مړني څخه پوره یو کال وروسته په ۱۶۳۲ زېږدیز کال کي دهغې د مقبرې د ودانۍ کار پېل سو. په زرگونو کسب گرانو او صنعت گرانو ددې ودانۍ په جوړولو کي کار وکړ. د ودانۍ د ډیزاین لپاره عبدالکریم مأمور خان، مکرامات خان او کندهاري انجینر استاد احمد لاهوري خپل ډیزاین پېش کړ، هغه وو چي د استاد احمد لاهوري ډیزاین د واکمنو خوښ سو. په ۱۶۴۸ زېږدیز کال کي د ممتاز محل د مقبرې کار پای ته ورسېد او ددې څخه پنځه کاله وروسته د مقبرې په شاوخوا کي د باغ او نورو تعمیرونو، لکه دروازو-روژه، کار پای ته ورسېد.

"جین-بېپټیسټ ټېورنیر" زیات کوبښ وکړ چي د "يامونا" په نامه د سیند پر مقابل طرف تاج محل ته ورته یوه بله ودانۍ جوړه کړي، چي هغه به خپله د مغولو دامپراطور لپاره وي او ټوله به د تور مرمر څخه جوړه وي. خو کله چي په ۱۶۲۲ زېږدیز کال کي شاه جهان د بندیتوب پر مهال ومړ، نو دا کار هیڅ ترسره نه سو او شاه جهان د مړني څخه وروسته په تاج محل کي د ممتاز محل څنگته خاورو ته وسپارل سو. د شاه جهان او د ممتاز محل د قبرو سروته د تابوت په شان جوړ سوې دي؛ چي د شاه جهان د قبر سر د ممتاز محل د قبر تر سر لوړ دئ او همداراز د ممتاز محل مقبره ۱،۵ په ۲،۵ متره کي جوړه سوې ده.

تاج محل ۵۲ متره پلن، ۵۸ متره لوړ او په لس زره متره مربع مساحت کي له سپينو مرمر و څخه جوړ سوئ دئ. د تاج محل په شاوخوا کي څلوري منارې ډيره موده وروسته جوړي سوې، چي لږ څه کږې دي؛ هغه په دې چي که کله زلزله وسي نو به منارې پر تعمير نه چپه کيږي. د تاج محل ختيځ ته يو مسجد او په لوبډ پخه برخه کي يې يو مېلمستون جوړ سوئ دئ. ددې ودانۍ سره د چهارباغ يا مغول باغ په نامه يو باغ هم سته چي په ۳۰۰ متره مربع مخکه کي جوړ سوئ دئ او تاج محل ته لار ښکلا وربخښي.

د نړۍ په کچه مشهوره او لرغونۍ تاج محل هر کال د ۲ څخه تر ۴ ميليونو پوري گرځندويان ځانته رابولي چي زياتره گرځندويان هلته د اکتوبر، نومبر او فبروري په مياشتو کي سفر کوي، ځکه چي په دې وخت کي هلته هوا مناسبه وي. تاج محل د هفتي په ټولو ورځو کي د سهار د ۶ بجو څخه بيا د ماښام تر ۷ بجو پوري د گرځندويانو او ليدونکو پر مخ خلاص وي، خو د جمعي په ورځ د ماښام ۱۲ بجو څخه بيا تر ۲ بجو پوري هلته عبادت يا لمونځ کونکي موجود وي. په ۱۹۸۳ زېږديز کال کي تاج محل د يونيسکو د جهاني ميراث په ليست کي ځان ته ځای خپل کړ.

د تاج محل ودانۍ

تاج محل ته د داخلیدو دروازه (دروازه-روزه)

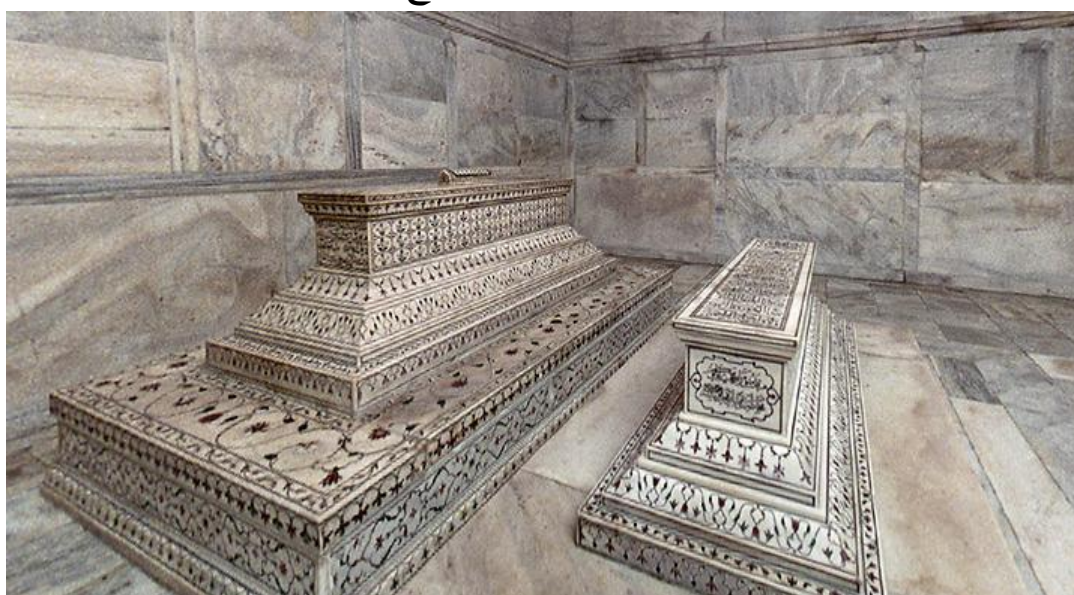
د تاج محل مسجد

د ممتاز محل او شاه جهان دمقبرو پر شاوخوا جوړه سوې پنجره

د "يامونا" د سيند دهاخوا څخه د تاج محل يو انځور

د شاه جهان او ممتاز محل مقبرې

سرچینې

ددې کتاب د ژباړلو پر مهال د لاندینيو ویبپاڼو څخه معلومات راټول سوئ او ورپسې ژباړل سوئ دی:

■ د انگلیسي ویکیپیډیا

■ د هالنډي ویکیپیډیا

■ نیو سپون ونډرز ډاټ کام

د ژباړن آثار (ناچاپ):

۱. زما سوی ! د ماشومانو لپاره ژباړه

۲. فټبالر د ماشومانو لپاره ژباړه

۳. کره کي سپی د ماشومانو لپاره ژباړه

۴. سره زر د ماشومانو لپاره ژباړه

۵. د نړۍ اووه عجایبي همدا اثر ژباړه

۶. دنوبل جایزه او گټونکي یې * ژوند لیکونه او ... ژباړه

۷. درې ماشومان او یو ستوری ناول ژباړه

د نوبل جایزه او گټونکي یې * : دغه اثر تراوسه بشپړ نه دی، خو په لنډه موده کي به یې ژباړه مکمله سي.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library